

בית שערים

ליאור גולן "קשיים ומורכבות דור ההמשך בעידן הנוכחי"

בית שערים הוא מושב עובדים מהוותיקים בעמק, נוסד בשנת 36 ועד היום מרבית תושביו מתפרנסים מחקלאות. רוחות השינוי כבר כאן, אך בבית שערים נצמדים לאדמה, לעבודה, כי ככה הם הורגלו, חונכו. פגשתי שם בשתי משפחות, האחת עם בן ממשך והשניה, כנראה שדור אחרון לרפתנות. הסיפור של בית שערים, כמו הסיפור של מדרך עוז, הוא סיפורו של ענף החלב הישראלי ואם תרצו, של החקלאות, עבר מפואר, הווה מורכב ועתיד כלל לא ברור. מסע לעמק התקווה ●

ליאור גולן 38 נשוי ליערה מטבעון, לזוג 2 ילדים, ליאור, בן למשפחת רפתנים, דור 3, חקלאי, רפתן ולאחרונה גם מרצה בנושא עסקים משפחתיים, כותב סיפורי חיים בהתמקדות על עסקים משפחתיים. ליאור הוא מה שנקרא, דור המשך, על כל המורכבות שבעניין. ליאור "חזרתי למשק אחרי הצבא, רפת של כ-700 אלף ליטר מכסה, האבא מחזיק את רשת המים במושב, יש לנו גידולי פלחה. כשחזרתי לא היתה מחשבה של תהליך מוסדר ונכון להכנסת בן ממשך וכל הסיפור בכלל לא היה פשוט. גם פערי דורות והיחסים המיוחדים כשאתה עובד עם אבא שלך. מה גם שאין הגדרת תפקידים ברורה כולל תיאום ציפיות. ואז כשמתחילים להזיז ולשנות מתחילים קונפליקטים וזה בכלל לא פשוט. בשלב מסוים יצאתי ללמוד, הגעתי למכללת תל חי שם סיימתי תואר במשאבי אנוש. לאחר מכן המשכתי לתואר שני ביעוץ ארגוני. אבל תמיד חזרתי למשק וסופי בשבוע לעבוד". עם הזמן הבין ליאור כי הנושא הזה של שילוב דור ההמשך מאוד מורכב ואז הוא יצא לקורס באוניברסיטת תל אביב לניהול עסק משפחתי. ותוך כדי העבודה ברפת החל ליאור מה שהוא באמת רוצה לעשות ולא מה שהאבא הכתיב לו. ליאור "סיימתי לכתוב את סיפור חייו של אבי ועשינו לו אירוע מכובד כאן במושב. זה היה מבחינתי חלק מהתהליך הגדול שלי בהשתלבות ברפת המשפחתית". כיום ליאור מרצה שתחום ומאוד מחויב לנושא זה ומבקש להעביר את הבשורה ואת מה שלמד ומניסיונו, לאחרים.

צריך ללמוד איך להמשיך ביחד. ליאור גולן

נגיד שעברנו בשלום הבעיות הבירוקרטיות, מה המורכבות של ניהול עסק משפחתי?

"תשמע, אין גבולות בין העסק למשפחה, הכל מעורבב אחד בשני. הרבה פעמים התקשורת לא עובדת והיא תקועה, אין הגדרת תפקידים ברורה או חלוקת אחריות וזה מקשה על כולם וגם פער הגילאים כולל תרבות עבודה וערכים שונים. אבא שלי רגיל לעבוד 24 שבע מסביב לשעון, יש מישהו המוכן לעבוד ככה היום. אבא שלי שייך לדור ההולך ונעלם שבו העבודה היתה הכל 24 שבע ולא היתה שום שאלה או היסוס בנושא".

אני הבן הממשיך. מחייך משה כהן

תכננו להגדיל אך במצב שנוצר אין מה לדבר. יצחק גולן

חקלאית, כיום מתפעל רפת בעלת מכסה של כ-730 אלף ליטר, משה כהן, דמות ידועה בענף, מחזיק את הרפת יחד עם אשתו, שניהם, לבד. דור נפילים ההולך ונעלם. משה מודע למציאות המשתנה במהירות, חקלאי ורפתן מדור אחר, אישה עבודה קשוח ומחוספס שאין לו אשליות לגבי העתיד, אך הוא תמיד מחייך, חצי במרירות, חצי בקבלה והבנה את המצב המתהווה. משה "יצא שאני הבן ממשיך של ההורים שלי, מה יהיה הלאה אני לא יודע. זו דילמה קשה מאוד, לא כיוונתי בעניין הזה שום דבר. יש לי שני בנים, שתי בנות, אני מעריך שאני האחרון בשושלת רפת כהן. אני עובד ברפת ואשתי עוזרת לי". משה כהן עובד כל יום, כל היום, שתי חליבות ביום, לא יודע אחרת לגבי העתיד הוא אומר לנו "תשמע, בלי הרבה דיבורים וקשקושים, פשוט שמי שצריך, שידאגו לענף, זהו, אין הרבה מה לקשקש, רק שישמרו עלינו".

איך ההרגשה לדעת שאתה האחרון במשמרת, ללא עתיד?

"תראה, במצב כיום, גם מי שמביא היום בן ממשיך אני לא רואה איך הוא ממשיך הלאה במצב הנוכחי. התמחור של החלב לא לוקח בחשבון בן ממשיך, צריך להגדיל את הרפת ואני לא רואה את זה קורה במצב העכשווי".

ומה צריך לקרות, נס?

"זה רק אם המדינה תתעורר ותכיר בחקלאות כצורך לאומי וההבנה כי ללא חקלאות אי אפשר, רק זה יזיז את העניין. ללא שינוי מהותי וקיצוני אני לא רואה טעם לדבר בכלל על בנים ממשיכים למרות שזה נושא חשוב. כל עוד הענף תקוע אין מה לדבר על העתיד, זה המצב". יצחק גולן "תשמע, אני הגעתי לרפת מבחירה ואני לא מצטער, בהחלט אפשר להתפרנס מרפת אבל אתה צריך לאהוב את זה, אני אופטימי אבל יחד עם זה אני גם מציאותי". ליאור "אני עוסק ברפת שלי שתעבוד ולא מתעסק בפוליטיקה של הענף ובמקביל לעשות מה שמעניין לי בתחומים אחרים". ▲

"יצא שאני הבן ממשיך של ההורים שלי, מה יהיה הלאה אני לא יודע. זו דילמה קשה מאוד, לא כיוונתי בעניין הזה שום דבר. יש לי שני בנים, שתי בנות, אני מעריך שאני האחרון בשושלת רפת כהן. אני עובד ברפת ואשתי עוזרת לי"

אז מה עושים איך מגשרים על הפער?

"מנסים לנהל את זה בצורה יותר נכונה ועדיין להישאר כלכליים. פעם לא לקחתי יום חופש, למשל, כיום אני לוקח ימי חופש, משתדל לשמור על פרופורציות, מתנהל יותר במקצועיות. תשמע, לדעתי זו הבעיה הקשה ביותר בכל עסק משפחתי ואם לומדים להתמודד עם זה נכון אז יש סיכוי לעסק, כיום המצב טוב יותר ואבא שלי ואני לומדים לעבוד ביחד".

משה כהן האחרון בשושלת

אנחנו יושבים במשרד הרפת המשפחתית, האב יצחק, בן 76 לאחר ניתוח מורכב להחלפת ברך, מגיע לאיטו ואומר "הרפת נמצאת אצלנו עם הוצאות עבודה אדירות ולמרות שיש עוד הכנסות זה מכביד מאוד על הרפת, כל תוספת משכורת יכולה להפר את האיזון. תיכננו להגדיל את הרפת אבל במצב שנוצר אין מה לדבר על השקעות, אין גם מדינה, אין משרד חקלאות, אין עם מי לדבר. אם לא יהיה שינוי דרסטי הכיוון הוא רע מאוד". למשרד נכנס משה כהן, 75 דור שני למשפחה